

Nyt fra **ASSISI-KREDSSEN**

Juli 2011

nr. 71

INDHOLD:

ASSISI-KREDS DATOER

Formandens beretning	<i>side 3</i>
Frans - en profet for vor tid	<i>side 4</i>
”Sølvbryllupsrejsen”	<i>side 14</i>
Efterårsmøde	<i>side 19</i>
Bestyrelsen	<i>bagsiden</i>

9. - 11. september
Tur til Vadstena (Ingen ledige pladser)

3. - 11. oktober:
Assisi-rejse (Ingen ledige pladser)

19. november
Efterårsmøde

25. februar 2012
Årsmøde

13.- 21. maj 2012
Assisi-rejse (henv. Gunnar Bach Pedersen)

6. - 13. oktober 2012
Assisi-rejse (henv. Marianne Plum)

Her ovenfor: Forårsrejsens sølvbrudepar og andre af rejsedeltagerne ved middagen på ristorante Metastasio.

Forsiden: Et flot udsyn mod San Francesco får vi oppe fra borgen Rocca Maggiore.

Årsmøde og generalforsamling

lørdag den 26. februar 2011

Beretning for året 2010

Året 2010 i Assisi-Kredsen begyndte med årsmøde med generalforsamling den 27. februar. Foredraget ved årsmødet var ved Brian McGuire, professor ved RUC og der til en lærd kender af middelalderhistorien, som gav os en indsigtfuld afdækning af rødderne til vores nutidige idéer og identitet i Danmark og i Europa.

I årets løb har der været arrangeret to rejser til Assisi, en i april-maj og en i september, og iflg. deltagerens beretninger i bladet ser det ud til at begge disse rejser har været berigende for deltagerne. På den ene rejse skete der dog det uheldige at en af rejsedeltagerne snublede på et skævt trappetrin i gaden og måtte tilbage til Danmark med adskillige skader. Med alle de rejser vi gennem årene har foretaget, er der forunderligt nok kun sket ganske få alvorlige uheld, men det kan altså forekomme. Derfor denne generelle formaning til alle Assisi-rejsende: vær agtpågivende, pas på hinanden, hold godt fast i hinanden.

Sidst i august havde vi en dejlig lørdag i Roskilde med rundvisning i domkirken samt tolvsang og frokost hos franciskanerne i S. Laurentii Kirke. Til deltagerens store overraskelse dukkede Broder Theodor op, han var på besøg i Danmark og gav os en munter beretning om sit liv i Assisi.

I november var der efterårsmøde, hvor sognepræst ved Sankt Mariæ Kirke på Frederiksberg Jesper Fich holdt et levende og inspirerende foredrag om Sankt Dominikus og om sin personlige tilknytning til Dominikanerordenen.

Jeg vil takke bestyrelsens medlemmer for hver deres bidrag til at møder og rejser forløber så godt - og særligt redaktørerne af vores blad, *Nyt fra Assisi-Kredsen*, som gør det muligt også for dem som ikke har været til et møde eller på en rejse at følge med i begivenhederne. Også til Gunnar Bach Pedersen som holder vores hjemmeside på nettet opdateret. Og tak til vores kasserer og revisor.

På sidste årsmøde drøftede vi kort hvordan vi skal forstå den del af vores vedtægt der siger: "Endvidere kan kredsen støtte unges ophold i Assisi ...". Christina Plum fra bestyrelsen har taget kontakt til den katolske ungdomspræst, og de vil sammen med nogle andre arbejde videre med planer som vi evt. kan være med til at støtte.

Der er ca. 370 medlemmer i Assisi-Kredsen, et ret stabilt medlemstal. For nylig var jeg til et selskab hvor jeg talte med en kvinde som kendte Assisi og viste interesse for Assisi-Kredsen, og så sagde hun lidt spøgefuldt: "Men ... er Assisi-Kredsen ikke noget indspist?" Det kunne jeg jo kun bekræfte, i Assisi-Kredsen foretager vi os næ-

---

sten aldrig noget uden at vi spiser sammen, på rejserne endda tre gange om dagen. Der er jo ikke noget galt i at være indspist, blot man aldrig vender ryggen til omverdenen, men at der stadig er plads og åbenhed for at nye kan komme med. Der kommer stadig nye med på rejserne og til møderne, og det ser ud til at der let opstår nye kontakter og venskaber. Og jeg vil gerne sige et særligt 'velkommen' til dem der er kommet med for nylig.

Tak til alle jer medlemmer for glade sammentræf ved møder og på rejser.

Pace e bene

Frederik Hjerrild

fmd.

Kollekt ved gudstjenesten til Folkekirkens Nødhjælp: 1.115 kr.

Frans - en profet for vor tid

Årsmødeforedrag ved Frederik Hjerrild

Frans, Il poverello di Dio - Guds lille fattige - kender de fleste i denne forsamling allerede fra det vi har læst i bøger og hørt ved foredrag og opsamlet på rejser til Assisi.

Jeg vil ikke trætte med mange årstal, for et menneskes betydning kan ikke forstås ud fra den kronologiske historie, men snarere ved at se på det menneskes virkningshistorie. Men vi kan lige repetere kort at Frans blev født i 1182, altså for godt 800 år siden. Frans' fader, Pietro Bernardone, var på forretningsrejse til Frankrig og Flandern på den tid Frans blev født, så Frans' mor, Donna Pica, lod sin førstefødte døbe med navnet Giovanni, Johannes, navnet på den discipel som Jesus elskede højst. Dåben fandt sted i

domkirken på den tid, Santa Maria Maggiore, der ligger på bispepladsen. Døbefonten er senere flyttet op i den nye domkirke, San Rufino, hvor man kan se den i dag. Ved sin hjemkomst ændrede faderen navnet til Francesco, 'den franske'. Faderen havde vist også hentet sin hustru, fru Pica, i Frankrig. Frans døde i 1226 i en alder af 44 år og blev helgenkåret to år efter sin død.

Der er måske enkelte kristne fra Folkekirken som har nogen betænkelighed ved at beskæftige sig med helgener, men lad os lige slå fast at Frans af Assisi ikke blot er helgen i den romersk-katolske kirke, han er også en del af den evangelisk-lutherske kirkes historie. Den evangelisk-lutherske kirkes historie går længere tilbage end til

Reformationen, den går faktisk helt tilbage til Jesus som alle de andre forgreninger på kirkens store træ. Frans levede 300 år før der var noget der hed Reformationen, så Frans er en fælles helgen.

Og vi skal også lige have på plads hvad en helgen er. Den første betingelse for at blive udnævnt til helgen er at man er død! Det er betryggende. Helgener er ikke fejlfrie, halvguddommelige væsener, men de er mennesker som med deres virkningshistorie i livet har gjort sig fortjent til den kirkelige fortjenstmedalje, det kirkelige ridderkors, som uddeles af paven i Rom. Og ret besét er det mere betryggende at vente med uddelingen af dette 'ridderkors' til efter vedkommendes død - i modsætning til de verdslige ridderkors og ordener, som konger og dronninger og præsidenter uddeler til levende personer. Der har selvfølgelig også i kirkens historie været eksempler på politiske udnævnelser af helgener, Danmark er ikke gået fri i dén forsamling, men bare i vores nærmeste danske historie er der flere eksempler på verdslige ridderkors der er blevet indtaget og tilbageleveret. Det er klogt at give den slags påskønnelser og hæder lidt tid. I Frans' tilfælde behøvede man dog ikke mere end to år for at være overbevist om at den var god nok. Frans var som ung fascineret af ridderidealet, og vi kan da glæde os på hans vegne over at han fik ridderkorset med tilbagevirkende kraft for sin kamp og tapperhed i sin Herres tjeneste.

Frans valgte fattigdommen

Der er noget at fremhæve ved enhver historisk betydningsfuld skikkelse, såle-

des også ved Frans, men det helt særlige og originale og bestemmende for hele hans liv og virkningshistorie var at han var fattig, han valgte fattigdommen! Man kan let glemme eller underbetone dette fordi der er så mange andre glade og gode historier om Frans, og alle mulige mennesker og grupper har da også gladelig taget Frans til sig som deres, som et positivt symbol, et logo, som alle nikker velvilligt til, én som man kan bruge til sit eget gode formål. Det gælder for mennesker der beskæftiger sig med naturbeskyttelse, miljø, dyreværn, ornitologi, retrace og meditation, turisme osv. Frans er jo også hele Italiens skytshelgen. Men skal vi prøve at forstå Frans-skikkelsen i sin dybde og originalitet, så er *fattigdommen* nøgleordet, i al sin gru og vedvarende realitet.

Fattigdom har altid være til stede i verden, det er et relativt begreb, og mennesker har stridt og kæmpet mod fattigdom, fattigdom var og er en ulykke, en fornedrelse og en modsigelse af alle menneskers medfødte ønske om at leve sundt og glad og uden frygt for dagen i morgen. Alle mennesker véd at der er fattigdom i verden og ser den som en trussel mod et vær-

dig menneskeliv. Fattigdom er noget man bliver offer for. Når Jesus i Bjerprædikenens saligprisninger siger "salige er de fattige" - så er de salige, *ikke* fordi de er fattige, men *fordi* Himmeriget er deres! Der er ikke noget saligt - 'salig' betyder lykkelig - ved at være fattig, det véd enhver fattig. På samme måde med de andre saligprisninger, 'de sørgende', de retfærdighedshungrende', 'de forfulgte' - det er der ikke noget saligt, lykkeligt, i at være! - men grunden til at de er salige, lykkelige, er at 'Himmeriget er deres', dé skal arve Guds Rige.

At være fattig kan man være på to måder: som offer eller fordi man har valgt det. At være offer for fattigdommen er frygteligt, dengang som nu. Frans var ikke offer for fattigdommen, tværtimod! - han var arving, den førstefødte søn af en rig og magtfuld klædehandler i Assisi, som havde kæmpet sig op til at være et af de betydelige 'modecentre' i Umbrien. Korstogene bragte nye varer ind, Pietro Bernardone, Frans' fader, var fremtrædende medlem af den nye købmandsstand der efterhånden gjorde sig gældende som en ny dynamisk middelklasse sammen med de militære ledere, en ny stand der skabte uorden og kilede sig ind i den gamle feudale orden mellem *majores* og *minores* - de øverste og de nederste. Frans hørte til de privilegerede, de rige, fremtidens magthavere. Han var ikke lærd, men han havde fået mulighed for at gå i skole og lære at læse og skrive og regne i sognekolen ved S. Giorgio (nu: Santa Chiara), han blev myndig og fuldmægtig i firmaet i en alder af 14 år.

At vælge fattigdommen i dén situation er galskab, som går imod enhver naturlig menneskelig stræben. Man kan beslutte sig for at leve beskedent og enkelt og ikke kræve for meget af livet og være tilfreds med den skæbne, som nu en gang er min. Men at vælge fattigdommen bevidst er galskab, unormalt. Men altså: man er *ikke* offer! Det er et valg, en bevidst handling. For Frans betød dette valg en frihed. Og han har jo ret: hvis man ejer noget, så er man bekymret for at miste det. Konsekvensen ser vi hos os selv, vi forsikrer os, vi værner os, og i yderste konsekvens - de virkeligt rige, millionærerne, milliardærerne - de er bange, de må omgærde deres rigdom med sikkerhed, med vagter, mure, pigtråd. De er fanger i deres rigdom. Dette gælder også på et større plan når vi taler om politiske uligheder i verden mellem rige og fattige. De rige lande må beskytte sig, ofre milliarder og atter milliarder på våben og soldater og sikkerhedsudstyr. Hvis man ikke ejer noget, så kan man ikke blive berøvet, bestjålet - der er intet at hente, der er ikke noget at komme efter.

I evangelierne tales der om mange forskellige og vigtige emner, fx sygdom/helbredelse, synd/forladelse, hykleri, lovlydighed, fred, glæde, retfærdighed etc., men et emne som berøres igen og igen er ... mammon, pengene, ejendom. Der er vist ikke et emne som Jesus taler mere om end netop penge. Blot ved et hurtigt kig gennem evangelierne støder vi hele tiden på hovedproblemet: arv, gæld, løn, dagløn, penge, mønt, skilling, denar, statèr, talenter, øre, guld, sølv, kobber, skat,

---

told, lån, almisse, regnskab, leje, rente, åger, skatte, gave, høst, mammon.

Jesus og fattigdommen

Jeg vil tilføje en sidebemærkning, som måske kan hjælpe os i forståelsen af det her: Jesu opstandelse er et mysterium, teksterne og beretningerne derom er forvirrede og modstridende, det er svært at finde ud af hvad der skete. Men måske kan vi finde lidt sammenhæng ved at se på hvad der skete Skærtorsdag aften, dagen før Jesu død: ved afskedsmåltidet med vennerne da Jesus godt kunne mærke, at nu var hans provokation mod mammon, mod det bjærgsomme, det kortsigtede fordelagtige, familieværdierne, folkeværdierne, danskheden – undskyld: jødiskheden som det vel héd på dén tid – mod egennytten, misundelsen, småligheden og snæversynet, nu var det nok ... så var han ganske klar over at nu gik den ikke længere. Alt var givet væk, han var fri, der var ikke mere at gøre, de spiste, alt var fuldbragt, de drak, alt var som det skulle være, og så midt i påskemåltidet ... jeg tror det er kommet som en bombe i Jesus' bevidsthed: der var dog stadig noget tilbage: legemet!, hans krop, dén var der stadig. Der var intet at tage fra hans liv, for alt var givet væk undervejs, hans ord, hans kraft, hans gerninger, men der var dog noget tilbage: legemet! Dét skulle også gives væk, der skulle ikke være noget tilbage som nogen, Herodes, Pilatus, hans venner, Maria Magdalene, end ikke døden skulle kunne røve eller fastholde. Der manglede endnu det sidste for at fastholde hovedmodsætningen i livet: *I kan*

ikke tjene både Gud og mammon – han havde endnu noget tilbage: legemet, kødet og blodet. Derfor! gav han det væk, på forhånd! Der skulle ikke være noget tilbage som kunne belaste hans tro på Guds nåde, på at vi lever af at modtage fra Gud. Derfor tog han et brød og delte det ud og sagde: Spis det, det er mig, der er mit legeme. Så var det givet væk, så var der ikke mere tilbage. Læg mærke til – han sagde ikke: tag dette lille stykke brød, tag det med hjem, gem det i et helligt relikvieskrin og tag det frem en gang om året og fæld en tåre over mig, nej, han sagde: spis det! Når det er spist, er det fortæret, det er blevet til kraft og styrke og ... affald, der er ikke mere, der er ikke noget tilbage som kan fastholdes af nogen, end ikke af døden. På samme måde med vinen: Drik det, det er mit blod, så var der ikke mere tilbage! Legeme og blod, enhver jøde har på stedet forstået betydningen! – sådan var det når man slagtede påskelammet: man skar halsen over på lammet, blodet løb til den ene side, og kroppen, legemet, lå tilbage på den anden side, så var der ikke mere, alt var udgydt, alt var givet til Gud.

Enten Gud eller mammon

Jeg tror Frans har forstået denne dybe sandhed i livet: enten-eller. *Enten* Gud med frihed til at modtage alt gratis, som blomsterne på marken og himlens fugle, bekymringsfrit, enfoldigt og lykkeligt - *eller* mammon, ejendommen, pengene, som skaber bekymring, usikkerhed og ulighed.

Frans havde fået et kald til at leve efter evangeliet - en markant begivenhed som altid nævnes er de ord han hørte fra korset over alteret i San Damiano, og som han tolkede som et personligt kald:

"gå og byg mit hus op". Men også andre begivenheder spillede med. I en alder af 25 år kom det til et brud med faderen, Pietro Bernardone, den scene fra Piazza Vescovado som Giotto har skildret, hvor Frans tog sit tøj af og leverede det tilbage til sin far, for i stedet at pege på sin Far i himlen. Frans er blevet kendt og husket for disse mange 'pantomimer', optrin, skuespil - fantasifyldte og billedskabende handlinger som taler tydeligere end mange ord. Jesus *fortalte* lignelser om Guds Rige, vort yderste håb, Frans *opførte* lignelser foran mennesker, visuelle lignelser.

At ligne Jesus

Set i bakspejlet er det tydeligt at Frans ville ligne Jesus, altså ikke blot som en amatøragtig efterligning, men han har villet leve sit liv som et Jesus-liv. Doornik, en hollandsk præst og teolog (fra hvem jeg har lånt titlen på dette foredrag), skriver at Frans ikke havde brug for nogen afsvækkende kommentar til evangeliets tekst, for den havde grebet ham på forhånd. "Måske har han (Frans) af og til tolket teksten for strengt, men aldrig for let!" Frans levede evangeliet til den yderste konsekvens. Frans ville være fattig som Jesus - Jesus ejede ikke noget, han havde ingen penge. Da skatteopkræverne engang kommer for at opkræve tempel-skatten, har Jesus jo ingen penge - det er dér hvor Jesus siger til Peter: 'gå ned til

søen og fang en fisk, så kan du prøve at se om der ikke ligger en statér inde i munden på den'. Jeg tror mange fromme bibellæsere har tænkt videre og troet at så gik Peter nok ned til søen, og så var der sket et mirakel hvor der lå en kostbar statér inde i munden på fisken. Det er selvfølgelig en vittighed som Jesus her siger til Peter: 'penge, hvor er det nu vi får penge fra? vi er jo fiskere i denne gruppe, og vi har da aldrig set at der skulle ligge penge inde i munden på fisk'. Eller da farisæerne kommer for at diskutere med Jesus og begynder at snakke om penge, så siger Jesus: 'penge?', hvordan er det nu de ser ud?' - og, da de viser ham en denar, så må han endda spørge dem: 'hvis billede og indskrift er det der?' Jesus var fattig, og Frans ville være fattig.

Frans brød med sin lille familie - det samme gjorde Jesus før ham. Jesus havde ikke noget hus, noget hjem, han siger selv: "Ræve har huler, og himlens fugle har reder, men Menneskesønnen har ikke et sted at hvile sit hoved" (Mt 8,20). Jesu mor og brødre kommer på et tidspunkt ud til Jesus et eller andet sted og prøver at få ham med hjem, og folk siger til Jesus 'din mor og dine brødre står udenfor og vil tale med dig'. Jesus svarer: "min mor og mine brødre, det er dem, der hører Guds ord og handler efter det". Ved bruddet med den lille, begrænsede familie fik Frans en stor og ubegrænset familie, alle Guds skabninger. Gud er far, og alle skabninger er brødre og søstre, ikke bare mennesker, men også dyrene - Frans er husket for endog at tale med broder ulv - og elementerne, broder ild, søster vand, ja endog broder sol og søster måne og stjer-

nerne. Hér overgår Frans virkelig Jesus ved at tælle mange flere søstre og brødre med i familien, Guds familie. Det har ikke noget med panteisme eller animisme at gøre, men det er en helt ny original tanke, som vist aldrig tidligere nogen har fundet på. En tanke som jo i dag stemmer smukt overéns med bestræbelserne på at have omsorg for og agte hele Guds skaberværk. Her kan Frans virkelig bruges som profet for vor tid.

Frans' brødre og følgesvende

Et område hvor Frans også viser sin nytænkende originalitet finder vi i den gruppe mennesker der sluttede sig til Frans. Hans første brødre, den lille gruppe på en ti-tolv stykker som gik til Rom, var ikke forhutlede eksistenser, fattige fiskere eller rodløse eksistenser som ikke havde andet at lave. De første brødre var fornemme, maggiori, familiefædre med stort hus og trygge kår, jeg tror Frans har været *De's* med dem? Bernardo da Quintavalle var en berejst, rig og lærd jurist, uddannet i Bologna, et af de fineste universiteter i Europa. Pietro di Cattaneo var også jurist fra universitetet i Bologna, og rig. Der var også en søn af en konsul, en adelsmand, for blot at nævne nogle af de markante skikkelser fra den første tid. Og vi skal også lige have med at Clara og hendes søster Agnes var adelige, der var altså ikke tale om nogle forvirrede, rodløse unge damer uden muligheder.

På det punkt kan vi også konstatere at Frans går videre end evangeliernes beretninger om Jesus. Jesus omgikkes fattige

mennesker, rigtig fattige, syndere som de blev kaldt med en samlebetegnelse, og hans første disciple var fiskere og utilpassede ildsjæle som Simon og de to 'tordensønner', der håbede på en social opstigen, nedefra og op. Vi kan huske at deres mor, fru Zebedæus, kommer til Jesus og beder for sine to sønner at de må få en ophøjet position i regeringen efter Jesu revolutionære sejr over den romerske besættelsesmagt. Frans' første brødre derimod var rige mennesker. Det kunne ellers være blevet en fornem broderorden med store midler til rådighed, men der skete det modsatte: alle disse rige og kloge mennesker blev gjort til fattige 'mindrebrødre'. På dansk kan vi ikke rigtig høre skarpheden i den betegnelse som Frans selv brugte om gruppen, *frati minori*. På Frans' tid var samfundet et klasse-samfund med en klar opdeling mellem *majores* og *minores*: overklassen, de få, og underklassen, resten. Frans vælger altså bevidst at lade sin bevægelse, ordenen, tage navn efter nederste socialklasse. Mange af de første brødre har virkelig oplevet at skifte identitet med deres indtræden i ordenen, oppefra og ned. Det var alvor, jeg tror ikke vi rigtig kan sætte os ind i hvordan det ville være at skifte sin varme seng ud med et klippefremspring på La Verna eller en kold grotte ude i skovene ved Le Carceri, uden dyne, at leve af kildevand fra bækken og sammen-tiggede rester fra normale familiers bord, ingen tryghed, ingen bekvemmelighed. Ordenens hele virke har været kendetegnet ved en identificering med disse *minores*, de mindste, de fattige, de spedalske.

Ordenens udbredelse

Frans var på det tidspunkt 26 år - han må have haft en overbevisende udstråling og kraft, det kan man se alene af den udbredelse ordenen fik, der er vist ikke mange nye bevægelser der har udbredt sig med så eksplosiv hast. Efter 6 år, i 1215, var mindrebrødrene spredt ud over hele Mellem- og Nord-Italien, og ved Frans' død 10-12 år senere var der anslået 30.000 brødre i 1130 klostre ud over hele Europa. Mindrebrødrene kom også ret hurtigt helt op til Danmark, allerede omkring 1236 kom de første til Ribe og bredte sig så ud over landet, hvor vi stadig finder erindringer om dem i stednavnene og gadenavnene.

Man kan undre sig over det faktum at så mange - altså også rige og velhavende og ellers fornuftige mennesker tillod sig selv at gå med Frans - ansvarlige samfundsborgere som vel levede en sorgløs og normal familietilværelse? Jeg har ikke fundet noget svar på dette besynderlige fænomen, men jeg har en teori, en mulig forklaring - såfremt nogen har en bedre, hører jeg gerne derom: på Frans' tid havde man et andet verdenssyn end vi har i dag. Enkelte filosoffer og videnskabsmænd havde nok gjort nye iagttagelser om verdens indretning, men al indsigt var underlagt et fastlåst mønster: Biblen. Himlen var oppe, det kunne enhver se, og jorden var hér, det kunne enhver også se. Og helvede, fortabelsens sted, var nede i jorden, det vidste enhver. Menneskers endeligt, efter de 70-80 år vi har i livet, var op eller ned. Dante har bare 80 år efter Frans' død beskrevet det så udførligt i *Den guddommelige Kommedie*, et stort

værk i tre bind med titlerne *Helvede*, *Skærsilden*, *Paradiset*. Sådan var verden indrettet, det vidste alle, læg som lærd, paver, kardinaler og grever og baroner, borgere og bønder, soldater og røvere og mordere, også Frans vidste det. Røvere og mordere og banditter har altid tænkt kortsigtet, de vidste godt hvor de endte, men de tog altså chancen. Men fornuftige mennesker kan jo godt regne og tænke langsigtet: det kunne vel egentlig godt betale sig på langt sigt at investere i det evige liv. Det korte åremål på denne jord, 70-80 år, er jo intet at regne imod evigheden, Guds evighed i himlen med evigt liv og salighed. Det var alvor der på dén tid fik mennesker i tusindvis til at lytte til Frans' alvorlige og opmuntrende prædiken. Og han var jo selv et lysende eksempel på værdien af evangeliets ord, kun 44 år blev han, men hvilket velsignet liv som bevirkede at han kun to år efter sin død blev hædret med kirkens store ridderkors og fornemste udmærkelse, helgenværdigheden.

Vort verdensbillede i dag er anderledes

I dén forbindelse kan vi konstatere at vort verdensbillede i dag er et andet. Vi véd - det er ikke bare noget vi tror, det er noget vi véd! - at oppe over skyerne er der ikke et herligt lille paradys med englekor og evig fryd og glæde, spørg bare alle der har været oppe at flyve med SAS eller de mange astronauter der har været rigtig højt oppe eller ude eller hvad man nu skal kalde det dér hvor de har været, på Søster Måne f.eks. Og hvis vi graver dybt ned i jorden, i kulminer f.eks., så er det rigtigt

---

at det bliver varmere og varmere jo nærmere vi kommer jordens kerne, men der er endnu ikke nogen der er stødt på et sted med djævlø og evige pinsler, de ville slet ikke kunne være der for varme. Og skærsilden, altså lidt imellem, hvor ligger den egentlig henne?

Men måske kan Frans også i denne sammenhæng være en profet for vor tid. Vi véd i dag, altså: vi véd det!, at vore problemer med himmel eller helvede, frelse eller fortabelse, ikke klares ved at den enkelte beslutter sig for at melde sig ind i Franciskanerordenen, evt. i den 3. orden. Vi er langt værre stillet end mennesker på Frans' tid. Vi står over for en kollektiv fortabelse, et scenarie af globale dimensioner som kan ende med intet mindre end et helvede på denne jord, altså oven på jorden. Mange mennesker har allerede, bare i vores nærmeste historie og levetid og i de seneste år, oplevet ragnarok eller helvede eller hvad man nu vil kalde det, med krige og bombninger og sult og fangelejre i menneskehænder, men også tsunamier og oversvømmelser og vulkanudbrud og klimaforandringer og forurenninger. Menneskers frelses- og fortabelsesudsigter i dag er langt større og uoverskuelige end nogensinde tidligere. Og frelsesudsigterne ligger langt længere ude end de kan opfyldes ved at bare nogle af os bruger vort korte liv på at leve enkelt og fromt. Frelsesudsigterne indbefatter allerede nu også vore børn og børnebørn. Omend vi har et andet verdensbillede i dag, så er hovedprincippet dog stadig det samme som på Frans' tid: enten op - eller ned. Det er frelse eller fortabelse i en kollektiv, global virkelighed.

Frans var populær

Noget bemærkelsesværdigt ved Frans og hans bevægelse er at han ikke ser ud til at have haft fjender eller farlige kritikere med beskyldninger. Jeg er ikke stødt på beretninger om sådan noget. Frans blev ikke som Jesus forfulgt og henrettet, tværtimod: overalt hvor han kom frem, blev han båret på hænder og hyldet og modtaget. Frans' radikale udlægning af evangeliet og hans ligeså radikale efterlevelse har selvfølgelig været en indirekte kritik af mange højtstående gejstlige på den tid, kardinaler og biskopper og anløbne præster, men det har jo været en vanskelig sag at anklage nogen kristen for at leve efter evangeliet. Der var i den første tid røster ved pavehoffet der mente at Frans' og ordenens liv var for radikalt, for krævende. Men hvis nogen åbnede munden mod Frans, ville det jo være mere belastende for dem selv end for den sympatiske Frans der altid mødte sine medbrødre og -søstre med et ønske om Guds fred.

La Verna - stigmaterne

Selv om Frans ikke blev tortureret og henrettet som Jesus gjorde, så opnåede Frans dog at ligne Jesus også på dette punkt ved at få stigmaterne, Jesu sårmærker, på sin egen krop. Hvad der er foregået på La Verna, det kolde 'Vinterbjerget', eller 'Alvernerbjerget' som Johs. Jørgensen kalder det, en nat i september 1224 to år før Frans' død, vil vel altid forblive et mysterium. Men noget er der foregået, noget faktisk, noget så velbevidnet af

---

samtidige brødre og læger, at ingen med rette har kunnet drage det i tvivl: Frans levede med sårmærkerne de sidste to år af sit liv. Læger og psykologer og teologer har prøvet at give en forklaring, men Frans' stigmater unddrager sig enhver forklaring. Mange andre i kirken har haft mere eller mindre tydelige sårmærker, og også i dag sidder der i mange klostre mennesker med sårmærker. For godt 100 år siden forsøgte en fransk læge at registrere dén slags fænomener og fandt frem til over 300 bevidnede tilfælde. I nyere tid har en kendt cappuccinerpræst, Pater Pio fra Pietrelcina i det sydlige Italien, som døde i 1968, også haft disse sårmærker siden sin ungdom. Frans er dog enestående derved at det ikke drejer sig om huller i hænder og fødder som i de andre tilfælde, men som Frans' nærmeste venner der var sammen med ham beskriver det: det var nagler, nagleformede hårde vortegevekster med naglehovedet inde i håndfladen og på vristen, og ombøjede naglespidser på den anden side. Frans udtalte til sidst at han anså dette som den største nåde der var overgået ham: at få lov at dele også Kristi sårmærker.

Hvorfor beskæftige sig med Frans i dag?

Og hvad kan vi så bruge Frans til i dag? Der er gået 800 år, vi lever i en helt anden virkelighed, vi har større viden om universet, om verden og alle vore globale naboer, jeg tror ikke at Frans nogen sinde havde set en kineser eller en eskimo eller en indianer. Vore politiske, kulturelle og økonomiske forhold er helt anderledes

end på Frans' tid. I nyere tid, altså bare i de sidste 100 år, har der været folkelige og politiske bevægelser, som har kæmpet mod mammon - ikklædt alle mulige betegnelser: socialisme, kommunisme, syndikalister, fagforeninger og græsrodsbevægelser, hippier og kibbutzer m.fl. De har alle haft et ønske, en drøm, en utopi, om at bekæmpe pengenes magt og alle ulighederne og uretfærdighederne, ejendommens og de arvede privilegiers magt, kapitalismen - og ... de er alle kommet til kort. På grund af fejl og magtsyge og grusomhed og korrupsion og dumhed er alle disse oprindeligt gode intentioner i dag færdige. Mammon, kapitalismen, har sejret. Vores verden er kapitalistisk, styret af kapitalen, pengene - også vort eget land, det er vores virkelighed nu. Og vi mennesker har jo en utrolig evne til at tilpasse os, til at indrette os og vore liv på de forhold der er til rådighed. Vi er alle, kristne og ikke-kristne, troende og ikke-troende, involveret i en verden der er styret af penge, af kapitalen, mammon. Vi kan enkeltvis have nogle andre ønsker og drømme om en anderledes ligeværdig verden, og vi kan alle gøre noget andet og hver især holde fast i nogle små fine drømme, som vi omsætter i et medlemskab i Verdensnaturfonden eller Amnesty International eller Greenpeace eller ved at være frivillig i en genbrugsbutik, eller besøgsven, eller have et fadderskab i et u-land. Eller ved at give et årligt bidrag til Folkekirkens Nødhjælp eller Caritas eller Læger uden Grænser. Alt sammen fint fint, godt og flot, og som giver os en slags ro i sjælen. Men alligevel er vi bestemt af pengene, kapitalismen, mammon.

Paulus skriver til menigheden i Rom (Romerbrevet 12,2): "Og tilpas jer ikke denne verden, men lad jer forvandle, ved at sindet fornyes, så I kan skønne, hvad der er Guds vilje: det gode, det som behager ham, det fuldkomne". I den gamle oversættelse stod der: "Skik jer ikke lige med denne verden". I den originale tekst står der egentlig: 'antag ikke *samme skema, samme model* som denne verden'. Det er let og næsten uundgåeligt i vores nutidige verden og i vores nutidige situation at tilpasse os, at falde ind i den normale model, det normale skema, den normale kultur, den normale politiske debat. Vi er der allerede. Der er ikke mange alvorlige modsigelser at finde nogen steder. Hvem skal man stemme på? - selv Rusland og Kina er på vej til at blive fulgyldige medlemmer af den kapitalistiske verdensorden - hvor er der noget alternativ til mammon?

En lille irriterende stemme

I den situation er jeg så glad for at der dog stadig er en lille *irriterende* stemme - måske upåagtet, måske overhørt, men dog stadig vedholdende og vigtig i en fastholden af Jesu ord: "I kan ikke tjene både Gud og mammon". Bare sådan at vi aldrig slår os til tåls med mammon, kapitalismen, selv om vi på alle sider er omgivet af den - bare sådan at vi ikke dysser vores samvittighed til ro med, at det nok ikke kan være anderledes. Det *kan* være anderledes, og det *er* anderledes, og det *bliver* anderledes i Guds Rige! Frans er en herlig lille irriterende stemme der kan holde håbet ved lige og humøret oppe og galden flydende.

”Sølvbryllupsrejsen” til Assisi

3. – 11. juni 2011

Allerede i lufthavnen, da vi mødtes var glæden og forventningen stor, ferie og gensyn med Assisi for mange af deltagerne.

Der intet smukkere end at se Assisi ligge på Subasio-bjerget og byde os velkommen hjem, det er et imponerende syn.

Denne tur var speciel, da vi som selskab var med på en sølvbryllupsrejse. Tove og Bent Hansen – trofaste Assisi-farende, – havde valgt at holde deres sølvbryllup i Assisi, hele holdet var med til at fejre dem, som der er tradition for, når man holder sølvbryllup i Danmark. De blev vækket med morgensang, æresport og et lille glas.

Når man rejser med Assisi Kredsen – er der nydelse til alle sanser, det er en tros, kultur, kunst, kulinarisk og social rejse, hvor der er stor omsorg for hinanden.

Det er altid et højdepunkt, når vi går rundt med Eva i Assisi – hun fortæller om livet i byen, dens historie.

At være oppe på borgen Rocca Maggiore var en oplevelse, spændende at se borgen, ikke mindst udsigten ud over Assisi. Det fascinerer mig utrolig meget, de vidder, der er, når man står på klosterets terrasse, ved bymuren, der omslutter byen – eller udsigten ud over Spoletoletten fra San Francesco.

Eller når man om aftenen ser lysene ud over dalen, lyset på Rocca Maggiore, samt de oplyste kirketårne. Når vi mødes til fællesskab på terrassen, hvor vi synger, taler om dagens oplevelser og Gunnar læser op fra Fioretti.

Gåturen til San Damiano, hvor vi går gennem olivenlunden, og igen kan nyde den storslåede natur. Når vi efter gåturen fra vores kloster når frem til klosteret, hvor Clara boede sammen med sine medsøstre 1211 – 1253, tænker jeg på, at her nede skrev Clara regler for den kvindeorden, hun oprettede. Der er specielt 3 ting der betyder noget for mig, når vi går ind i klosteret. Det første vi ser, er et lille kapel - hvor der hænger et fantastisk krucifiks med Jesus – når man stiller sig ved den højre side af alteret og kikker op på Jesus ansigt, så er han den døde korsfæstede; kikker man på ansigtet fra den venstre side, er han den opstandne.

Når man kommer til San Damiano, skal man give sig tid til at se på freskerne på væggene rundt i klosteret, måske sætte sig ned i kirken og kikke på San Damiano korset, hvor Frans fik den besked af Gud, at han skulle reparere hans hus. Man skal

heller ikke glemme at stoppe ved freskerne i søjlegangen af Maria bebudelse, og stigmatiseringen af Frans.

For mig personligt er der ikke noget skønnere end stå tidligt op, gå i gaderne og nyde morgenen, og at starte dagen med laudes i Santa Clara kirkens kapel og måske blive der til messen. Eller at sætte sig i Clara-kirken og nyde stilheden, lytte til stemmerne under dele af messen i sidekapellet, hvor man er med, men alligevel lidt på afstand, og så betragte det specielle San Damiano kors, der hænger i kirken, med den lidende Kristus. Eller gå ned i krypten – hvor Clara ligger begravet.

Disse stille morgener er for mig en god start på dagen, før byen vågner – og dagens mange oplevelser starter.

At rejse med Gunnar er utrolig berigende, hans viden er stor – og skulle der blive en for lang pause på en bustur, læser Gunnar op fra Pilgrimsrejsen af Johannes Jørgensen.

Rundvisningen i San Francesco hvor Broder Theodor fortæller om nogle af freskerne på væggen i den øverste kirke og gravkapellet i den nederste kirke er så levende – man bliver aldrig træt af at kikke på de detaljer han udpeger og lytte til hans fortælling om kirken.

Freskerne gjorde et stort indtryk på mig, dels den historie maleren vil fortælle og dels hvordan billederne taler sammen. Denne gang talte Pietro Lorenzettis fresker til mig i gravkirken. Specielt et billede måtte jeg vende tilbage til. En eftermiddag sad jeg nogen tid og blot betragtede dette billede, hvor hans

disciple har taget Jesus ned fra korset, kvinderne holder Jesu legeme så kærligt, Maria kysser sin søn, mens en af disciplene tager naglerne ud af Jesus krop med en knibtang.

Søndag gik jeg meget tidligt ned i San Francesco – det er utrolig dejligt at komme der, før alle de andre turister myldrer ind og rundvisningerne begynder. Der var ganske få i Frans' gravkapel. At sidde der i stilheden kan anbefales - kirken åbner kl. 6 om morgenen.

I Maria degli Angeli er der specielt to ting, den ene den forgyldte Mariafigur på toppen af kirken. Første gang jeg var i Assisi i 2009, kom jeg dertil, hvor solen skinnede, himlen var blå – det var bare så smukt – der stod Maria og bød os velkommen.

Det andet er billedet af Mariæ Bebudelse på endevæggen, i Portiuncula den lille kirke, tæt på hvor Frans døde. Denne lille kirke opfattede Frans som en del af himmelen, et helligt sted.

Santa Maria della Rose er også et af de stille steder i Assisi – hvor der er tid til

refleksion og eftertanke. Det er ikke længere en kirke, men i dag er der en udstilling af den specielle Mariafigur, der er skabt af Kunstneren Guido Dettoni della Grazia.

Maria er udskåret i træ hentet fra hele verden. Det er godt at sætte sig ned og lytte, til den specielle musik, der bliver spillet, og fordøje dagens oplevelser. Går I ind på www.maria.it vil I kunne se, udstillingen fra Assisi og andre steder i verden.

En tanke, der kommer til mig både på La Verna og Carceri er, at det er steder, hvor Frans trak sig tilbage sammen med få personer i bøn og meditation. ,

Jeg har tænkt meget over solsangene, skrevet af Frans, der er en hyldest til

naturen – som Gud har skabt, dyrene, blomsterne, træerne, solen. m.m.

På årets tur var vi også i Perugia hvor vi brugte tid i domkirken og Umbriens nationalgalleri – vi koncentrerede os specielt om en udstilling af altertavler. Det der går igen er Mariæ bebudelse, Jesus fødsel, indtoget Jerusalem, korsfæstelsen og opstandelsen. Centrale punkter i den kristne tro, og vi skal jo ikke glemme, at alle disse billeder er malet længe før bogtrykkerkunstens indtog.

I Lorenzo kirkens baptisterium var der en speciel fresko med Jesus himmelfart, hvor man ser Gud tage imod ham. Det er første gang jeg ser, at Gud er afbilledet. På resten af turen så vi det nogle gange, på billeder af andre kunstnere.

En utrolig dejlig tradition på rejserne er afslutnings- og festaftenen med alle søstre og novicerne på klosteret hvor vi bor, den aften kommer broder Theodor også på besøg.

Næste morgen siger vi farvel og kører mod La Verna, hvor vi skal tilbringe den sidste nat på rejsen.

Lørdag starter tilbagerejsen til Danmark – det bliver en dag med mange syns- og oplevelsesindtryk.

Når jeg sidder her og fortæller om min tur til Assisi, er oplevelsen på Carceri, hvor vi synger Dejlig af jorden, et af højdepunkterne. Når jeg er på rejse med Assisi-Kredsen og går i Frans' og Claras fodspor sammen med alle de pilgrimme, der har gået der før mig, så kommer tanken til mig, som H.C. Andersen siger: At rejse er at leve.

Jeg kan leve længe på denne tur, det er kun 2. gang, jeg er i Assisi sammen med min mand og en flok dejlige mennesker.

Men det er ikke sidste gang - jeg har fundet ud af at være i byen, ikke lade mig distrahere af alle souvenirbutikkerne, men kun besøge enkelte, denne gang vidste jeg hvad jeg ville ha' med hjem fra rejsen.

Jeg fik en Maria købt i Santa Maria della Rose samt en bog med billeder af Lorenzetti, to ting der er med til at bevare min indre ro samt glæden over turen.

Jeg, kunne skabe min egen rejse i mit tempo sammen med en gruppe mennesker, jeg nød at have som rejseledsagere og samtale partnere.

En stor tak til jer alle fra turen.

Ellen-Margrethe Laugesen

Efterårsmøde

19. november 2011 i Enghave Kirke

Assisi-Kredsens efterårsmøde bliver lørdag d. 19. november i Enghave Kirke.

Vi begynder som sædvanligt med gudstjeneste kl. 11, og derefter er der frokost.

Som taler får vi besøg af sognepræst Jesper Fich, som for ikke så længe siden gav os en glimrende indføring i den hellige Dominikus og det særlige ved den dominikanske orden.

Hans emne er denne gang:

Katarina af Siena, Clara af Assisi og andre af middelalderens kvindelige helgener

Netop i middelalderen var der nogle kvinder, som blev særdeles betydningsfulde. Her vil vi blive præsenteret for nogle af dem

Deltagelse i efterårsmødet koster 100 kr., som dækker mødeafgift, frokost og kaffe.

Assisi-Kredsen
Marianne Plum
Teglværksgade 3,1.th.
DK-2100 København Ø

Returneres ved varig adresseændring

BESTYRELSEN

Frederik Hjerrild, formand
Dirch Passers Allé 17, 3.th., 2000
Frederiksberg
tlf 61 79 50 55
hjerrild@assisi-kredsen.dk

Marianne Plum, sekretær
Teglværksgade 3,1.th, 2100 Kbh Ø
tlf 39 29 87 40 / 20 28 25 03
plum@assisi-kredsen.dk

Lotte Abel, kasserer
Havnevej 26,st.tv. 4000 Roskilde
tlf 38 28 85 56
Assisi-Kredsens giro: 225 19 49
Bank: reg. nr 3186 konto: 225 19 49

Gunnar Bach Pedersen
Sdr. Boulevard 114,1.tv, 1720 Kbh. V
tlf 33 25 52 92
gbp@assisi-kredsen.dk

Eva Rungwald
Løvevej 10, 2610 Rødovre
tlf 36 41 33 96

Gert Ryom-Hansen
Vennemindevej 2, 2.th., 2100 Kbh Ø
tlf 39 29 26 14

Blanka Langsted
Roskildevej 94, 5.tv.,
2000 Frederiksberg
tlf 38 79 89 82

Johan Petersen
Kulsviervej 95 B, 2800 Lyngby
tlf 45 87 99 47

Christina Plum
Strandvejen 91, 2100 Kbh. Ø
tlf 40 56 42 90

NYT FRA ASSISI-KREDSEN

redigeres af
Marianne Plum (ansv)
Gunnar Bach Pedersen

Nyt fra Assisi-Kredsen
ISSN 1395-8798